

Komentar in karta: 1/99 SLA V494 'živčen'

Mojca Horvat

1. Gradivo

Za pomen 'tak, ki je v stanju velike napetosti, ki se izraža kot nemir, strah', knj. *živčen* (*î*), sta med zapisanimi poimenovanji najpogostejša leksema *živčen* in *nervozen*. Informatorji so v posameznih točkah navedli časovno-zvrstne oznake k obema leksemoma, npr. leksem *živčen* z oznako novo v T236, T255, T267, T374, T381, mlajše v T090, knjižno v T377 in T382, leksem *nervozen* z oznako internacionalno v T010, z oznako mlajše v T090, novoknjižno v T381 in novo v T257. Drugi leksemi z *nervoz-* so še *nervovzen*, *nervoz*, *nervož*, *nervovz*, *nervožo*, *nervožen*, *nervožast*, *nervozast* in *nervez*. Po pogostnosti tretji leksem je *siten*, v T377 z oznako domače, v T258 z oznako prej in v T381 z oznako staro. V obrobni narečjih poznajo za ta pomen še lekseme *jeznorit*, *jezen*, *jezljav*, *jezljiv*, *tegoten*, *čemerasti* in *neumen*.

2. Morfološka analiza

živčen < *živ-*bč*-*bn*-*č* ← *živ-*bc*-*č* ← *živ-*č* 'živ'

siten < *syt-*bn*-*č* ← *syt-*i*-*ti* 'sititi' ← *syt-*č* 'sit' (Snoj 2003: 658)

jezen < *jez-*bn*-*č* 'jezen' ← *jez-*a* 'jeza' (Snoj 2003: 241)

jezljav < *jez-*bl*-*av*-*č* < *jez-*bl*-*a*-*ti*

jezljiv < *jez-*bl*-*iv*-*č*

jeznorit < *jez-*bn*-*o*-*rit*-*č* < *jez-*bn*-*č* + *rit-*č* 'rit'

tegoten < *teg-*ot*-*bn*-*č* ← *teg-*ot*-*a* ← *teg-*č* 'težek'

čemerasti < *čemer-*ast*-*č*-*j*-*č* ← *čemer-*č* 'strup'

neumen < *ne-*um*-*bn*-*č* ← *ne- 'ne' + *um*-*bn*-*č* (← *um-*č* 'um')

nemiren < *ne-*mir*-*bn*-*č* ← *ne- 'ne' + *mir*-*bn*-*č* (← *mir-*č* 'mir')

ihtljav < *ixt-*bl*-*av*-*č* < *ixt-*bl*-*av*-*č* ← *ikt-*č*-*t*-*i*

hudoben < *xud-*ob*-*bn*-*č* ← *xud-*ob*-*a* ← *xud-*č* 'slab, slaboten, suh'

nesvoj < *ne-*svoj*-*č* ← *ne- 'ne' + *svoj-*č* 'svoj'

pust < *pust-*č* 'pust, neobljuden, zapuščen'

čuden < *čud-*bn*-*č* ← *čud-*o* 'čudo'

tečen < *teč-*bn*-*č* ← *teč-*č* 'izdatnost'

zmešan < *s_b-*měš*-*an*-*č* ← *s_b-*měš*-*a*-*ti* ← *měš-*a*-*ti* 'mešati'

besen < *bės-*bn*-*č* ← *bės-*č* 'zli duh'

nagel < *nagl-*č* 'nagel, hiter'

žvircast < *S_b-*vir*-*bc*-*ast*-*č* ← *s_b-*vir*-*a*-*ti* s_č ← *s_b-*ver*-*ti* ← *s_b 'skupaj, z' +

*verti *vbrq 'zatikati, vtikati, zapirati' (S ≥ ž, ekspresivni prehod vzglasnega z- v ž-)

raztresen < *orz-*trēs*-*en*-*č* ← *orz-*trēs*-*ti* ← *trēs-*ti* 'tresti'